

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

Høringsvar - Kirkeordning for Den norske kirke

MF viser til høringsdokumenter om kirkeordning for Den norske kirke datert 20. september 2018 og gir med dette sin uttalelse i saken.

Innledningsvis vil vi bemerke at forslaget synes å være gjennomarbeidet og godt begrunnet ut fra de behov som oppstår når ny trossamfunnslov vil tre i kraft. Uttalelsen fra MF vil konsentrere seg om noen utvalgte punkter, samt gi en generell kommentar innledningsvis:

Når en kirkeordning skal nedfelles i paragrafer, er det naturlig at underliggende teologiske premisser gir seg uttrykk i lovformuleringene. Det bør likevel sondres mellom juridiske og teologiske utsagn på en slik måte at man unngår inntrykket av at kirkeordningen i paragrafs form ikke bare foreskriver kirkens praksis, men også Guds egne handlinger (jf. § 3). Teksten bør også være avklart på hva slags menneskelige praksiser det er meningsfylt å regulere gjennom kirkeordning og ikke. Kapittel 1 om kirkens grunnlag har en noe annen karakter enn de andre kapitlene som er mer spesifikke på kirkens organisering. Det kan vurderes om deler av dette kapitlet burde skrives som en sammenhengende tekst uten paragrafer. Vi viser her til den svenske kirkeforfatningen som samler sentrale trossmessige perspektiver i en innledning (Första avdelingen: Svenska kyrkan som evangelisk-luthersk trossamfund).

Kapittel 1: Den norske kirkes grunnlag

- § 1. MF støtter forslaget om at henvisningen til den Den norske kirkes læregrunnlag videreføres i tråd med ordlyden i dagens lover.

Vi mener premissene om kirkelig kontinuitet som lå til grunn for grunnlovens § 16 om Den norske kirke som «forblir Norges *folkekirke*» bør gjenspeiles i hvordan kirken benevnes allerede i innledningsparagrafene. Som høringsdokumentet er inne på (kommentar til § 4), er det en grunnleggende sammenheng mellom kirkens folkelighet, berøringen med «de allmenne livserfaringer» og kirkens katolisitet (jf. katolikos – allmenn). Kirkens allmenne karakter er noe som ikke bare berører kirkens oppdrag (§ 4), men også dens identitet, og som derfor bør gjenspeiles allerede i innledningen, § 1:

«Den norske kirke er en evangelisk luthersk *folkekirke* som bekjenner ... osv.»

- § 2. Vi foreslår at den økumeniske målsettingen uttrykkes mer dynamisk med en formulering om å «arbeide for» eller «arbeide for å fremme», fremfor det foreslåtte «være forpliktet på». Paragrafen kan da lyde:

«Den norske kirke er en del av den ene hellige, allmenne og apostoliske kirke og vil *arbeide for å fremme* kirkens synlige enhet i verden»

- § 3. Formuleringer i denne paragrafen skiller seg fra ordningen for øvrig ved å uttrykke teologiske setninger hvor Gud fremstår som det logiske subjekt (jf. «mennesket blir forenet med Kristus»). Siden vi antar at lovteksten primært skal regulere de handlinger kirkeinstitusjonen og mennesker i denne vil stå ansvarlig for, vil vi spørre om ikke dette bør gjenspeiles i hvem som språklig sett er subjekt for handlingen. Det er også et spørsmål om hvor allment forståelige slike teologiske uttrykk er. Hvis intensjonen med formuleringene i første og andre punktum er å si at dåpen ikke bare er nødvendig, men også er prinsipielt tilstrekkelig for kirkemedlemskap, bør dette gis et tydeligere juridisk uttrykk i teksten. Det teologiske premisset i saken kan evt. uttrykkes gjennom en innledende språklig vending som: «Ut fra kirkens bekjennelse om dåpen i den treenige Guds navn som ...»

I tråd med ovennevnte, mener vi det ikke kommer klart nok fram hva slags institusjonelle plikter eller rettighet som skal uttrykkes i § 3 siste punktum om at alle døpte «er kalt til å tjene Gud etc.» (hvem er det implisitte subjekt i dette leddet?). Hvis kirkeordningen skal inneholde prinsipielle formuleringer om rett til å motta kirkens tjenester, eller om demokratiske rettigheter og plikter, bør også det uttrykkes tydeligere.

- § 4. Etter det vi kan se, foreskriver ikke denne paragrafen noen konkrete praksiser, men har som formål å tydeliggjøre en ekklesiologisk selvforståelse som begrunner innhold i de påfølgende paragrafer. Formuleringene kunne eventuelt inngått i et ekklesiologisk innledningsavsnitt (jf. vår innledning).

Det kan diskuteres hvor hensiktsmessig det er å lovfeste «nestekjærlighet» i den grad dette skal forstås som beskrivelse av sider ved kirkens virksomhet. Vi ser verdien av at nestekjærligheten inngår sentralt i forståelsen av kirkens kall og oppdrag, men mener man i denne sammenhengen bør vurdere å tale om å «utøve diakoni».

Henvisningen til kirken som en «bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke» har ikke mange års historie bak seg, men har blitt innarbeidet som en velbegrunnet helhetlig karakteristikk av kirkens oppdrag.

- § 5. Betegnelsen «frivillige» knytter an til en organisasjonsforståelse som synes å være for snever for kirken, ikke minst forstått som folkekirke. En henvisning til kirkens «døpte medlemmer» vil være videre og bedre teologisk begrunnet. Samtidig tilsier de innarbeidete demokratiske mål for kirken at «tillitsvalgte» også bør nevnes i sammenhengen. Vi foreslår derfor følgende formulering:

«Den norske kirkes oppdrag blir ivaretatt i et tjenestefellesskap *av dens døpte medlemmer, deriblant tillitsvalgte*, ansatte og vigslede personer.»

- § 6. MF deler forståelsen av menigheten og soknet som kirkens grunnleggende enhet slik det kommer til uttrykk i høringsforslaget. Forbindelsen mellom menigheten forstått med utgangspunkt i det gudstjenestefeirende fellesskap, og soknet forstått som den geografiske og organisatoriske rammen omkring menigheten, utgjør en viktig del av dette bildet. Selv om denne sammenhengen utfordres

på flere måter i dagens situasjon, mener vi det er viktig å fastholde denne prinsipielt. Vi kommer tilbake til dette i merknader til § 15.

Prinsippet om samvirke mellom valgte representanter for kirkens medlemmer og tjenesten med ord og sakrament har utgjort et viktig styringsprinsipp i Den norske kirke i nyere tid. MF ser det som vesentlig at prinsippet videreføres også i fremtidige ordningen for kirken.

Ved utvikling av fremtidige ordninger bør man imidlertid vurdere hvordan kompetansen til andre vigslete tjenester skal komme til uttrykk i kirkens styringsstruktur.

Kapittel 2. Kirkelig inndeling, kirkens organer, medlemskap, kirkelige registre og kirkelig stemmerett.

- § 9. Sjette og sjuende ledd: Vi ser gode grunner for at ordninger for kategorialmenigheter og valgmenigheter videreføres, og at myndigheten til å fastsette disse legges til Kirkemøtet. Vi registrerer samtidig at antallet menigheter som er etablert under ordningen for valgmenigheter er svært få, men at det på den andre siden er et stort behov for å få utredet bedre ordninger eller avtaleverk for migrantmenigheter og internasjonale menigheter. Vi anbefaler at disse problemstillingene utredes nærmere og at man vurderer å ta høyde for tematikken ved valg av terminologi til dette punktet.
- § 15. En ordning med felles menighetsråd for flere sokn er forståelig, blant annet ut fra behovene for å koordinere ressurser innenfor et større område enn de nåværende sokn. Samtidig har vi både teologiske og praktiske motforestillinger mot at beslutninger som angår lokalmenighetens ansvar for å «vekke og nære det kristelige liv» i stor grad blir lagt utenfor innflytelsesområdet for det gudstjenestefeirende fellesskapet lokalt. Vi legger til grunn at dette er problemstillinger som må følges opp i det videre arbeid med ordninger for kirken. Imidlertid ser vi behov for at problemstillingen allerede nå berøres terminologisk og ordningsmessig. Vi anbefaler at hensynet ivaretas gjennom et avsnitt i tråd med forslag fra Bekkelaget og Ormøy menighet:

«I tilfelle der flere sokn har felles menighetsråd, eller der flere områder med hver sin kirke og et tilknyttet gudstjeneste- og menighetsliv inngår i ett og samme sokn, kan menighetsrådet utpeke lokale kirkekomiteer som, på delegasjon fra menighetsrådet, leder menighetsarbeidet i sitt sokn eller område.»

Kapittel 4. Kirkebygg

Ingen merknader.

Kapittel 5. Regionale og nasjonale kirkelige organer

- § 39. Den enkelte biskops selvstendige tilsynsmyndighet bør videreføres slik denne også blir vektlagt i høringsbrevet. Samtidig er bispemøtet gjennom de senere årene tillagt oppgaver hvor det i tillegg til å være et rent konsultativt organ, må fatte felles beslutninger i visse saker. Begge disse hensynene bør ivaretas i en ny formålsbestemmelse for Bispemøtet. Vi mener imidlertid at den foreslåtte begrepsbruken om å utøve «tilsyn» og «pastoralt lederskap» i forslaget til § 39 annet ledd, ikke fungerer tilfredsstillende i en definisjon av bispekollegiets samlede ansvar. I stedet vil vi anbefale formuleringer i retning av at bispemøtet har «ansvar for enhet», for «kirkens lære og praksis», og for «å medvirke til at kirken stadig fornyes i samsvar med sitt kall og oppdrag».

Mellomkirkelig råd – økumenikk og internasjonalt samarbeid

Vi støtter forslaget om at Mellomkirkelig råd får endret status til fagutvalg, og at det blir tillagt Kirkemøtet å fastsette nærmere regler for rådets arbeid. I den videre utvikling av dette organets rolle vil det være vesentlig at virksomheten får prioritet i de demokratiske organene, at virksomheten gis tilstrekkelig ressurser og myndighet, og at arbeidet i Teologisk nemnd videreføres som et teologisk rådgivningsorgan.

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser

Ingen merknader.

Med hilsen for
MF vitenskapelig høyskole

Vidar L. Haanes
Rektor

Brevet er elektronisk håndtert og derfor ikke signert.